

KUNGL. INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN

IVAS UTMÄRKELSER 2002 - 2015

SUPPLEMENT TILL MEDALJFÖRTECKNING ”UTMÄRKELSER OCH MINNESTECKEN 1919-2001”

Hedersledamotstecken

- 2006 *Tekn dr h c Arne Wittlöv*
- 2012 *Professor Lena Treschow Torell*

Stor guldmedalj

- 2002 *Professor Karl Johan Åström*
för hans enastående arbete inom ett brett reglertekniskt område som forskare, lärare och inspiratör, vilket haft mycket stor betydelse för både industri och akademisk forskning.
- 2003 *Tekn. Dr. Sverker Sjöström*
för hans avgörande insatser vid uppbyggnaden av ett av Sveriges kvalitetsmässigt och ekonomiskt mest framgångsrika företag, Scania AB. Sverker Sjöströms insatser, som är en livsgärning, har givit Scania viktiga konkurrensfördelar inom teknikområdet och är grunden för företagets ledande ställning i lastbilsbranschen.
- 2004 *Professor Lennart Philipson*
för att med visionär övertygelse tidigt introducera molekylärbiologin i högskoleutbildningen i Sverige och etablera genteknik inom svensk akademisk forskning samt för att tidigt göra svensk industri medveten om områdets industriella betydelse.
- 2005 *Tekn. Dr. Gunnar L Johansson*
för hans insatser under många år inom svensk industri. Denna livsgärning har inte bara kommit Volvo till del utan också det svenska näringslivet i sin helhet. Gunnar L Johanssons ledarstil har präglats av hans respekt för individen och en stark vilja och förmåga att få människor att utvecklas. Med stor energi och samarbetsförmåga har han löst många komplexa uppgifter.
- 2006 *Professor Lars H Zetterberg*
för hans epokgörande arbete att i Sverige skapa och etablera den akademiska verksamheten inom telekommunikationsteori och signalbehandling. Zetterbergs gärning har inneburit att landet tidigt fick större kompetens inom detta område än kanske något annat land. Detta har varit av stor betydelse för den svenska konkurrenskraften inom telekommunikationsområdet.
- 2007 *Professor Bengt Kasemo*
för hans synnerligen framstående och omfattande insatser som forskare och forskningsledare vid Chalmers med inriktning mot tekniskt, biologiskt och medicinskt betydelsefulla fenomen vid fasta ytors kontakt med gaser, vätskor eller biomaterial, samt för hans entreprenörsinsatser i samverkan med industriföretag och vid start av groddföretag.

- 2008 *Professor Torvard C. Laurent*
 för hans vetenskapliga verksamhet med fokus runt hyaluronan, en komplex kolhydrat. Ett viktigt mål med den tidiga hyaluronanforskningen var att förstå substansens egenskaper och Laurent blev en av de ledande forskarna inom detta fält. Laurent blev samtidigt en av landets ledande biofysikaliska kemister, han visade också ett stort intresse för möjligheterna att utnyttja hyaluronan som läkemedel, vilket ledde fram till det mycket framgångsrika ögonkirurgiska läkemedlet Healon[®].
- 2009 *Styrelseordförande Antonia Ax:son Johnson*
 för hennes stora insatser som entreprenör och företagsledare där ledarskapet präglats av engagemang, långsiktighet, hög affärsetik och ett starkt intresse för människan.
- 2010 *Professor Sune Svanberg*
 för hans pionjärinsatser inom laserspektroskopi samt hans förmåga att omsätta resultaten av sin forskning i tekniska tillämpningar av stor nytta för samhället.
- 2011 *Direktör Leif Johansson*
 för hans utomordentliga insatser att utveckla och profilera stora svenska koncerner som Electrolux och Volvo med teknik och marknad som drivkrafter för affärer på en global spelplan med mycket stark konkurrens. Leif Johansson är en av Sveriges mest framgångsrika företagsledare och en av svenskt näringslivs största profiler, berömd för sin retoriska förmåga och sitt breda samhällsengagemang. Under hans ledning globaliserades Electroluxkoncernen och Volvokoncernen har utvecklats till en av världens största tillverkare av tunga fordon.
- 2012 *Professor Lars E.O. Svensson, tillika vice riksbankschef*
 för hans ytterst framstående gärning som internationell makroekonom, särskilt inom områdena penningteori och penningpolitik, internationell handel och allmän jämviktsteori.
- 2013 *Civilingenjör Sune Carlsson*
 för att han under en lång följd av år gjort betydelsefulla insatser inom kärnan av svensk verkstadsindustri och i handling visat ett djupt engagemang i teknisk akademisk utbildning och forskning. Han har stått för avgörande insatser för bland andra ABB, SKF, Scania och Atlas Copco och bidragit till dessa företags framgångar.
- 2014 *Ekonomie, teknologie, medicine hedersdoktor Sten Gustafsson*
 för hans ytterst framstående gärning som företagsledare och styrelseordförande i ledande svenska industrikoncerner och bolag och för hans betydelsefulla insatser och djupa engagemang inom svensk forskning och högre utbildning.
- 2015 *Teknologie hedersdoktor Leif Östling* för hans utomordentliga insats som företagsledare, VD för Scania, som under hans ledarskap utvecklats till ett världsledande företag inom området tunga lastbilar. Hans strategiska ledarskap är baserat på övertygelse, gedigen kunskap och lång erfarenhet. Det har präglats av ett integrerat synsätt, konsekvens och ett stort förtroende för medarbetarna.

Guldmedalj

- 2002 *Professor Göran Grimvall*
 främst för hans framstående och betydelsefulla arbete för att popularisera och informera om natur- och teknikvetenskap samt teknik.

- 2002 *Designchef Aina Nilsson*
för synnerligen framstående och på hög fordonsindustriell kompetens grundat ledarskap vid utveckling av design först för personbilar vid Saab och sedan för lastvagnar vid Volvo.
- 2002 *Skogsmästare Jan Sondell*
för hans framstående och betydelsefulla insatser för den skogstekniska utvecklingen i Sverige.
- 2003 *Docent Ingela Agrell*
för framstående forskningsadministrativa insatser, särskilt inom de tvärvetenskapliga materialkonsortierna
- 2003 *Civilingenjör Tommy Ivarsson*
för synnerligen framstående och på hög teknisk kompetens grundat ledarskap vid utvecklingen och genomförandet av JAS 39 Gripen samt för hans insatser för att skapa industriella allianser inom flygindustrin.
- 2003 *Professor Mathias Uhlén* för hans excellens som forskare och entreprenör inom området för molekylär bioteknik, samt betydelse som forskningsstrateg, tillika som entusiasmerande lärare och kunskapsförmedlare.
- 2004 *Professor Tord Claeson*
för hans banbrytande forskning inom grundläggande och tillämpad lågtemperaturfysik och hans framgångsrika gärning som forskningsledare och lärare.
- 2004 *Direktör Salvatore Grimaldi*
för ett inspirerande industriellt entreprenörskap och ledarskap med särskild lyskraft i en tid när företagsägandet blir alltmer utspäddt och allt svagare förankrat i landet.
- 2005 *Professor Göran Sandberg*
för hans banbrytande upptäckter om växthormoners betydelse för rotanläggning och vedbildning i vedartade växter, samt för projektet med sekvensning av genomet hos poppel. Det första träd vars arvs massa kartlagts. Han uppmärksammas även för det framsynta sätt som han etablerat och utvecklat molekylärbiologisk växtforskning i Sverige, där skapandet av Umeå Plant Science Centre (UPSC) utgör ett ”centre of excellence” av yppersta världsklass till vilket unga forskare från hela världen rekryterats. Hans entreprenörskap och stora drivkraft har även resulterat i bildandet av företag som Woodheads AB och SweTree Genomics AB.
- 2005 *Tekn dr Jan Uddenfeldt*
för två decenniers engagerat arbete som lett till både konkreta och strategiska resultat av mycket stor betydelse för utvecklingen av mobil kommunikation och för svensk industris position inom området.
- 2005 *Makarna Ulrica Hydman Vallien och Bertil Vallien*
för deras insatser under många år inom svensk glasindustri. Deras livsgärning har i högsta grad bidragit till denna industris konstnärliga och tekniska utveckling. Genom deras framgångsrika arbete har inte minst sysselsättningen i glasindustrin påverkats positivt.
- 2006 *Professor Jan Lisinski*
för hans framgångsrika insatser inom arkitekturen där praktik och teori förenas med kvalitet och skönhet i fokus i en bred, lyhörd och innovativ byggnadsvård som givit viktiga bidrag till den högre utbildningen i restaureringskonst.

- 2006 *Professor Margareta Norell Bergendahl*
för nydanande insatser inom området industriell produktutveckling, särskilt effektivisering av integration av produktutvecklings- och tillverkningsprocesser i syfte att öka kvalitet och anpassningsförmåga till marknadens och samhällets föränderliga krav. Hon har också på ett föredömligt sätt visat prov på gott eget ledarskap.
- 2006 *Professor Lennart Sandholm*
för synnerligen framstående insatser för utveckling och utbildning inom området totalkvalitet i Sverige och internationellt.
- 2007 *Astronaut Christer Fuglesang*
Sveriges förste astronaut, för hans insatser inom den europiska och internationella rymdverksamheten och som inspirerande förebild för att öka intresset för teknik och naturvetenskap i samhället.
- 2007 *Professor Anne-Marie Hermansson*
SIK-Institutet för livsmedel och bioteknik, för att ha byggt upp och utvecklat sitt forskningsområde kring struktur- och materialdesign i biologiska material till ett internationellt ledande och erkänt kompetenscentrum, där gränsöverskridande grundforskning/målforskning, i internationellt och nationellt samarbete, förenas med tillämpning av resultat inom ett brett industriellt produktområde.
- 2007 *Direktör Dan Sten Olsson*
för hans insats som framstående, innovativ industriledare och entreprenör där hans ledarskap präglats av stark företagstillväxt parat med initiativ för miljömässigt hållbara lösningar. Dan Sten Olsson har dessutom genom större donationer, finansiering av professurer och genom ett personligt engagemang stött forskning och undervisning inom företagsutveckling, fartygskonstruktion, miljöteknik, offshoreteknik och bioteknik.
- 2008 *Tekn dr (h c) Carl Bennet*
för hans stora insatser som entreprenör och industriledare där hans ledarskap präglats av fantasi och ansvarstagande. Carl Bennet har dessutom med stort engagemang och oräddhet tagit del i diskussionen och arbetet kring flera viktiga samhällsfrågor där speciellt utbildningsområdet spelat en stor roll.
- 2008 *Professor Sten Bergström*
för hans stora insatser inom teknisk hydrologi och grundläggande hydrologisk modellering. Hans forskning och utvecklingsarbete relaterat till olika klimat och sårbarhetsperspektiv har haft stor betydelse nationellt och internationellt. Sten Bergströms varma personlighet i kombination med hans entusiasm för att lösa olika vattenresursproblem har bidragit till att väcka ett allmänt intresse för hur vi i bred samverkan skall utveckla ett uthålligt och robust samhälle.
- 2008 *Vetenskapsjournalist, fil dr (h c) Annagreta Dyring*
för hennes framstående och med stor uthållighet bedrivna forskningsinformativa insatser förtjänstfulla populärvetenskapliga författarskap.
- 2009 *Direktör Gunnar Bark*
för hans avgörande insatser vid uppbyggnaden av det världsledande företaget Autoliv. Genom hans entreprenörskap utvecklades Autoliv från ett bilbältesföretag till att omfatta den totala säkerhetsmiljön i bilen.
- 2009 *Teknologie hedersdoktor Yngve Bergqvist*
för ett kreativt konstnärligt och tekniskt entreprenörskap som på ett unikt sätt utnyttjar de naturliga förutsättningar som finns i Norrland – snö, is och mörker – men också de möjligheter som skapas i gränsöverskridande möten mellan näringslivet och modern konst.

- 2009 *Professor Hans Wigzell*
för att han som entreprenör genom engagemang och entusiasm skapat en plantskola för nya bioteknikföretag i Sverige. Detta har bidragit till att förstärka Karolinska Institutets ledande ställning inom den medicinska forskningen.
- 2010 *Professor emeritus Sven-Erik Johansson*
för hans unika insatser för utvecklingen av redovisningen såväl akademiskt som för näringslivet.
- 2010 *Ekonomie doktor Laurent Leksell*
för hans avgörande insatser att leda och utveckla ett forsknings- och utvecklingsföretag till en global medicinskteknisk koncern.
- 2010 *Professor Hans Rosling*
för hans grundläggande och pedagogiska insatser som på ett enkelt och lättförståeligt sätt förklarar den globala utvecklingen på hälsoområdet.
- 2011 *Professor emerita Marie Nisser*
för synnerligen framstående insatser för att bevara, och i nya sammanhang bruka industrihistoriskt värdefulla miljöer, samt för att etablera industriminnesforskning som en akademisk disciplin i Sverige och internationellt.
- 2011 *Tekniker Hans Wallstén*
för framstående insatser som uppfinnare och entreprenör. Wallstén har sett behov av nyutveckling inom många olika områden och utgående ifrån egna idéer förverkligat dessa fram till färdiga produkter, vilka har varit av stor betydelse för såväl samhället som den enskilde.
- 2011 *Professor Anders Ynnerman*
för banbrytande insatser inom visualisering och fysisk simulering för datorgrafik och ett nyskapande ledarskap.
- 2012 *Professor Carl Borrebaeck*
för hans grundläggande och banbrytande forskning inom tillämpad immunologi, samt för hans stora entreprenörskap. Han har startat upp ett antal egna bolag, men också hjälpt andra att ta innovationer till produkter.
- 2012 *Professor Maria Strömme*
för hennes grundläggande och tillämpande forskningsinsatser inom nanoteknologi och för hennes omfattande entreprenörskap inom fysik och medicin.
- 2012 *Professor Björn Fjaestad*
för hans synnerligen framstående insatser inom det forskningsinformativa området. Som mångårig chefredaktör och forskningspublicist inom och utanför tidskriften *Forskning & Framsteg* har han till en bredare allmänhet mycket kunnigt förmedlat och diskuterat forskningens rön inom samtliga vetenskapsområden.
- 2013 *Professor Jonas Frisén*
för hans grundläggande och banbrytande forskning inom stamcellsteknologi. Han ligger även bakom en ny metod att studera cellnybildning hos människa genom att använda sig av kol-14 datering.
- 2013 *Professor Bodil Jönsson*
för en livslång gärning som engagerad pedagog inom det naturvetenskapliga området och för en pionjärgärning inom svensk rehabiliteringsteknik.
- 2013 *Civilingenjör och civilekonom Niklas Zennström*
för hans synnerligen framgångsrika entreprenörskap, kreativa innovationsförmåga, höga tekniska kompetens och framstående ledarskap.

- 2014 *Professor Sture Forsén*
för hans banbrytande forskning inom fysikalisk kemi och hans visionära och kreativa initiativ för gränsöverskridande forskning till vetenskapligt och samhälleligt värde. Hans forskning pekade tidigt på hur dynamiska förlopp kan studeras hos molekyler med hjälp av kärnmagnetisk resonans spektroskopi (NMR) och så kallade saturation transfer experiment. Han är den nyskapande initiativtagaren till Ideon och Pufendorfinstitutet i Lund.
- 2014 *Direktör Jane Walerud*
för hennes insatser som serieentreprenör inom IT-området varigenom hon har blivit ett föredöme och en inspirationskälla för många yngre kvinnor. Genom att gå in tidigt i nystartade företag med såväl kapital som en gedigen arbetsinsats och sitt stora kunnande, har hon bidragit till att företagen kommit igenom den första svåra tiden, blivit framgångsrika och skapat nya jobb
- 2014 *Adjungerad professor Claes Tingvall*
för hans grundläggande och banbrytande arbete inom trafiksäkerhetens område – såväl genom omfattande forskningsinsatser som genom sin förmåga att etablera och kommunicera den numera etablerade nollvisionen – visionen om att få ned antalet döda och svårt skadade i trafikolyckor till noll.
- 2015 *Professor Mikael Eriksson* för hans banbrytande och avgörande insatser för att utveckla vetenskaplig profil, koncept och teknik för synkrotronringar i forskningsanläggningarna MAX I, II, III och MAX IV (2016). Baserat på avancerad multidisciplinär forskning har han funnit innovativa lösningar, designat och förverkligat högteknologiska konstruktioner med oprövad teknik för breda vetenskapliga applikationer.
- 2015 *Professor Mary Walshok* för hennes banbrytande insatser för att främja forskningsbaserat, innovationsdrivet företagande. Hon har utvecklat koncept och processer för att förnya näringslivet i olika regioner bl a i San Diego. Där startade hon 1985 vid UC San Diego CONNECT som därefter etablerats i Sverige. Konceptet kopplar tidigt samman entreprenörer med kapital och kompetens.
- 2015 *Arkitekten och professorn Gert Wingårdh* för sin långa gärning som arkitekt och skapare av ett stort antal uppskattade och prisbelönda byggnadsverk i Sverige och utomlands. Gert Wingårdh har under flera decennier haft en stark påverkan på svensk byggnadskonst och är en viktig förebild för dagens och morgondagens svenska arkitekter.

Brinellmedalj

- 2004 *Professor Toshishiko Emi*
för att under en mångårig gärning starkt bidra till den moderna metallurgins utveckling.

Guldplakett (ersätts från 2002 av Guldmedalj)

Tacktecken

- 2002 *Kristina Glimelius*
ledamot av akademiens presidium 1999-2001
- 2003 *Bengt Kasemo*
ledamot av akademiens presidium 2000-2002
- 2003 *Christer Zetterberg*
ledamot av akademiens presidium 2000-2002

- 2004 *Sigrun Hjelmquist*
Näringslivsrådets ordförande och ledamot av akademiens presidium 2001-2003
- 2004 *Jan Martinsson*
ledamot av akademiens presidium 2001-2003
- 2004 *Lennart Lübeck*
för hans insatser inom projekten Teknisk Framsyn
- 2004 *Anders Scharp*
för hans insatser inom flera utbildningsprojekt
- 2005 *Cristina Glad*
ledamot av IVAs presidium 2002-2004
- 2005 *Bertil Werner*
Akademiens ombudsman 1996-2004
- 2006 *Peggy Bruzelius*
ledamot av akademiens presidium 2003-2005
- 2006 *Jan-Erik Sundgren*
ledamot av akademiens presidium 2003-2005
- 2006 *Göran A Persson*
för hans långvariga insats i akademiens olika energiverksamheter, i synnerhet Energi- och miljörådet samt projektet Energiframsyn.
- 2006 *Jan-Åke Kark*
för hans insatser inom ett flertal projekt,, i synnerhet projektet Samverkan för tillväxt.
- 2007 *Billy Fredriksson*
ledamot av akademiens presidium 2004-2006
- 2007 *Mats Ringesten*
Näringslivsrådets ordförande och ledamot av akademiens presidium 2004-2006
- 2007 *Dan Brändström*
för hans arbete inom IVAs MTS-kommitté samt för hans fruktbara samverkan med övriga akademier inom Akademigruppen.
- 2008 *Harry Frank*
för hans upprepade insatser inom akademiens verksamhetsfält, i synnerhet inom projektet Elkrafttringen
- 2008 *Karin Markides*
Ledamot av akademiens presidium 2005-2007
- 2008 *Björn Wolrath*
för hans insatser i projektet Barn ser på framtiden.
- 2009 *Hans Dalborg*
akademiens preses 2005-2008.
- 2009 *Erik Sandewall*
Ledamot av akademiens presidium 2006-2008.
- 2009 *Björn Hägglund*
Ledamot av akademiens presidium 2006-2008.

- 2010 *Lars Backsell*
Näringslivsrådets ordförande och ledamot av akademiens presidium 2007-2009
- 2010 *Mauritz Sahlin*
Ordförande IVAs Medaljkommitté 2004-2010
- 2011 *Karl-Olof Hammarkvist*
Ledamot av akademiens presidium 2008-2010
- 2011 *Marianne Eliason*
IVAs ombudsman 2005-2011
- 2012 *Charlotte Brogren*
Ledamot av akademiens presidium 2009-2011
- 2012 *Peter Gudmundson*
Ledamot av akademiens presidium 2009-2011
- 2012 *Lena Treschow Torell*
Akademiens verkställande direktör 2001-2008
Akademiens preses 2009-2011
- 2014 *Björn Savén*
Ledamot av akademiens presidium 2011-2013
- 2015 *Staffah Josephson*
Ordförande IVAs Medaljkommitté 2010-2014
Ledamot av akademiens presidium 2010-2012
- 2015 *Margareta Norell Bergendahl*
Ledamot av akademiens presidium 2012-2014
- 2015 *Lena Gustafsson*
Ledamot av akademiens presidium 2012-2014

Minnesmedalj/Minnesskrift

Minnesmedaljserien avslutades 1996 och dess sista medalj utgavs 1995. Fr.o.m. år 1997 ersattes minnesmedaljserien av Minnesskrifter.

- 2002 *Enoch Thulin (1881-1919)*
för hans pionjärinsatser inom flygindustrin.
(Författare Jan Waernberg)
- 2003 *Harry Nyquist (1889 -1976)*
för hans pionjärinsatser inom regler- och telekommunikationsteknik.
(Författare Karl Johan Åström)
- 2004 *J. Sigfrid Edström (1870–1964)*
för hans insatser inom svenskt näringsliv och organisationsväsen.
(Författare Jan Hult)
- 2005 *Johan Theofron Munktell (1805-1887)*
en svensk pionjär inom ång- och verkstadsteknik.
(Författare Hans G Forsberg)
- 2006 *Jacob Berzelius (1779-1848)*
sin tids främste kemist och en av Sveriges ryktbaraste forskare.
(Författare Jan Trofast)

- 2007 *Eli Filip Heckscher (1879-1952)*
för hans insatser inom nationalekonomi och ekonomisk historia.
(Författare Ulf Olsson)
- 2008 *Svante Arrhenius (1859-1927)*
för hans framstående insatser inom fysik och kemi
(Författare Gustaf Arrhenius, Karin Caldwell, Svante Wold)
- 2009 *Fredrik Vilhelm Hansen (1862 – 1929) och
Johan Gustaf Richert (1857 – 1934)*
för deras insatser att på ett fundamentalt sätt bidra till vattenkraftens utbyggnad och
att utveckla vattenkraftens viktiga roll i vår nationella energiförsörjning.
(Författare Lennart Billfalk, Klas Cederwall)
- 2010 *The Svedberg (1884-1971)*
för hans pionjärinsatser inom ultracentrifugeringen som gav biokemin en ny
utgångspunkt och banade väg för en ny vetenskap, molekylärbiologin.
(Författare Björn Lindman, Lars-Olof Sundelöf)
- 2011 *Sofia Kovalevskaja (1850-1891)*
för hennes stora betydelse inom matematikens område, grunden för all
ingenjörsvetenskap. Hon lyckades trots kraftigt motstånd från dåtidens
universitetsvärld bli Sveriges första kvinnliga professor och världens första kvinnliga
professor i matematik.
(Författare Ingegerd Palmér)
- 2012 *Carl Wilhelm Scheele (1742-1786)*
för hans stora betydelse som en av de mest framstående kemisterna i historien som
själv upptäckte eller på avgörande sätt bidrog till upptäckt av förutom ett antal viktiga
grundämnen som syre, kväve och klor även många organiska syror och metallsyror.
(Författare Gunnar Svedberg)
- 2013 *Brita Åkerman (1906-2006) och Carin Boalt (1912-1999)*
för deras banbrytande bostadssociologiska kartläggningar och deras forskning och
opinionsbildning som i hög grad bidrog till att förändra utformningen av svenska hem
och därmed vardagsvillkoren för miljontals människor.
(Författare Arne Kaijser och Ulrika Sax)
- 2014 *Baltzar von Platen (1898-1984) och Carl Munters (1897-1989)*
för deras banbrytande arbete med utvecklingen av Platen-Munters kylapparat med
mottot ”The miracle, or Ice from Heat”, som bygger på en absorptionsprocess med
ammoniak, vatten och vätgas som arbetsmedier.
(Författare Eric Granryd)
- 2015 *Carl Gustav Rossby (1898-1957)* för hans forskning om atmosfärens termodynamik,
datorbaserade prognoser och atmosfärisk kemi som lade grunden för meteorologins
roll som en nyckelvetenskap för att kartlägga långväga luftföroreningar och
klimatförändringar och för att öka säkerheten inom flygtrafik
(Författare Sverker Sörlin)